

การสร้างสรรคแนวคิดและองค์ประกอบการแสดงละครร่วมสมัย เรื่องนิ้วสุดท้าย The Development of The Contemporary Drama “The Last Finger”

ฤทธิเทพ เถาว์ศิริณ^{1*}, จุลชาติ อรัณยะนาค², สุรัตน์ จงดา³

Rittidheb Thaohiran^{1*}, Chulachat Aranyanak², Surat Jongda³

^{1*}คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

²สาขานาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

³ดร.อาจารย์ที่ปรึกษาาร่วมวิทยานิพนธ์ดุริยางค์บัณฑิต สาขานาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

¹Faculty of Music and Drama, Bunditpatanasipa Institute

² Bunditpatanasipa Institute

³ Associate Professor Dr., Doctoral Thesis co-Advisor, Bunditpatanasipa Institute

*Corresponding author; E-mail: Pariyaorn@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสร้างแนวคิดการแสดงละครร่วมสมัย เรื่อง นิ้วสุดท้าย 2) เพื่อสร้างสรรคองค์ประกอบการแสดงละครร่วมสมัย เรื่อง นิ้วสุดท้าย ด้วยวิธีการศึกษาข้อมูลทางวิชาการ การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ เพื่อนำข้อมูลสู่การสร้างสรรคละครร่วมสมัย เรื่อง นิ้วสุดท้าย

ผลการวิจัยพบว่า 1) การสร้างแนวคิดการแสดงละครร่วมสมัยเรื่อง นิ้วสุดท้าย เป็นการสร้างสรรคศิลปะการแสดง จากหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา “กาลามสูตร” โดยเนื้อเรื่องส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับการเชื่อโดยไม่ไตร่ตรองหาเหตุผล ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับชีวิตในสังคมปัจจุบันที่มีการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารอย่างแพร่หลายจนเกิดเป็นปัญหาที่มีการหลอกลวงกันด้วยข่าวปลอม (fake news) การสร้างสรรคครั้งนี้มุ่งเน้นให้ละครเรื่องนี้สามารถนำไปใช้ในการสะท้อนให้ประชาชนทั่วไปตระหนักถึงผลเสียของการเชื่อข่าวลวงหรือข่าวเท็จโดยขาดวิจารณญาณ นอกจากนี้ยังเป็นการเผยแผ่คำสอนของพระพุทธศาสนาในรูปของสื่อบันเทิง โดยผู้ชมจะได้รับสุนทรียศาสตร์ไปพร้อมกับความสนุกเพลิดเพลินเหมาะสำหรับจัดแสดงให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยได้รับชม

2) การสร้างสรรคองค์ประกอบการแสดงละครร่วมสมัย เรื่อง นิ้วสุดท้าย มีลักษณะดังนี้ 1. ดำเนินเรื่องด้วยรูปแบบการแสดงละครร่วมสมัย 2. ใช้บทละครคำกลอนและการเจรจาแบบร้อยแก้ว 3. ทำนองเพลง ดนตรีประกอบการแสดงรูปแบบผสมผสานระหว่างดนตรีไทยและดนตรีสากล 4. ผู้แสดงเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การแสดงที่ดี และสามารถถ่ายทอดอารมณ์ของตัวละครได้อย่างเหมาะสม 5. ออกแบบลีลาผสมผสานระหว่างนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์ร่วมสมัย 6) เครื่องแต่งกายออกแบบให้สื่อถึงวัฒนธรรมของชนชาติพันธุ์อินเดียในสมัยพุทธกาล โดยผสมผสานกับวัฒนธรรมการแต่งกายของไทยสมัยกรุงสุโขทัย 7) เวที ฉาก และอุปกรณ์ประกอบการแสดงมุ่งเน้นความเรียบง่ายตามท้องเรื่อง 8) ใช้แสงที่สื่อถึงความรู้สึกของตัวละคร 9) ออกแบบสื่อมัลติมีเดียด้วยการฉายภาพยนตร์บนจอสลักกับผู้แสดงจริงบนเวที

คำสำคัญ: ละครร่วมสมัย, นิ้วสุดท้าย, องค์กรนิมิต

ABSTRACT

This primary objective of this study is to capture the concept of the contemporary drama “The Last Finger”, whereas the secondary goal is to develop the performance of this drama. The working process is being elaborated by studying the relevant academic documents, a series of exclusive interviews, a number of observations before comprehending and analyzing into the final performance.

1) The study found that the fundamental of this drama “The Last Finger” also known as “The Finger Garland” has been influenced by the Buddhist established principle known as “Kalama Sutta” where it is related to the event when someone is believing in something without reasoning or any consideration which resulted in putting themselves and their loved ones in trouble. The consequences of these actions are being more common in the society today especially when people believed in the fake news or frauds from scammers who are misusing the advanced technology. The main purpose of developing this revised play is to educate more people about how they should take into account when receiving any news from the social media and help them realize the disadvantage and consequences of believing in something without considering or investigating the reliability of the stories or the sources. Furthermore, this performance is considered as a modern channel to educate more men and women for the golden rules of Buddhist in more entertaining environment and this performance is recommended for all audiences including children.

2) The details of the show’s elements include a number of related subjects. The story is being narrated in more contemporary and the poetry is being composed for the drama script. The background music and songs in the show combines between Thai traditional music and Western music. The more experienced actors and actress have been auditioned and the choreography is involved with traditional Thai advance and contemporary style. While the costume is designed to visualize the way of life of the local Indians during the Buddha period blended with the local Thais in the reign of Ayutthaya, the stage usage and props have been selected in the simplicity of the storylines. The lighting on the stage is being organised to improve the emotions of each character and the multimedia is being played on the screen along with the show on the stage to enhance the audience experience.

Keyword: Contemporary Drama, The Last Finger, Angulimaal

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการรับรู้ข่าวสารซึ่งมีทั้งส่วนที่เป็นประโยชน์และส่วนที่เป็นโทษต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เช่น ข่าวสารที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพช่วยให้ผู้ที่รับรู้ไปใช้ในการทำมาหากิน แต่ขณะเดียวกันข่าวสารที่เป็นการหลอกลวงอาจทำให้ผู้หลงเชื่อต้องสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน นับว่าก่อนเชื่อจากข่าวสารใดต้องใช้วิจารณญาณไตร่ตรองหาเหตุผลอย่างรอบคอบ

อย่างไรก็ตามคำสอนในพระพุทธศาสนา พบว่า สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสสอนว่า บุคคลใดก็ตามเมื่อรับฟังข่าวสารแล้วต้องใช้สติปัญญาพิจารณาก่อนที่จะเชื่อ ดังที่พระพุทธเจ้าทรงสอนเรื่อง “กาลามสูตร” โดยแสดงให้เห็นได้ว่าแม้ธรรมะข้อนี้มีกล่าวไว้ในพระไตรปิฎกเมื่อ 2500 กว่าปีล่วงมาแล้ว และชนชาติไทยได้รับพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยไม่ต่ำกว่า 700 ปี แต่ยังคงทันสมัยอยู่เสมอ สามารถนำมาเป็นแนวทางในการอบรมสั่งสอนคนในสังคมปัจจุบันได้ว่า ก่อนที่จะเชื่อเรื่องใดก็ตามต้องพิจารณาหาเหตุผลเพื่อมิให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น

ถ้าพิจารณาคำสอนของพระพุทธเจ้า พบว่า มีเรื่องเกี่ยวข้องกับบุคคลโดยทรงยกย่องนามของพระอรหันต์ว่ามีจุดเด่นด้านใดด้านหนึ่งอยู่เสมอ แล้วทรงอบรมสั่งสอนพระภิกษุให้ดำเนินชีวิตไปในแนวทางที่ถูกต้อง เช่น ประวัติของพระโมคคัลลาน์ เคยหาวิธีแก้ความง่วงนอน ประวัติของพระยสะกุลบุตร เคยสละทรัพย์สมบัติเพื่อหนีความวุ่นวายทางโลก ประวัติของพระองค์สิมมาล เคยเป็นโจรฆ่าคน ซึ่งเรื่องราวของบุคคลเหล่านี้ล้วนให้แง่คิดสำหรับผู้รับฟัง

จากประวัติของพระอรหันต์ที่กล่าวไว้ในพระไตรปิฎก ผู้วิจัยสนใจศึกษาประวัติเรื่องราวขององค์สิมมาล เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการเชื่อที่ต้องใช้วิจารณญาณอย่างมีสติ และสอดคล้องกับเหตุการณ์ในสังคมไทยที่มีการเผยแพร่ข่าวสารจากสื่อมวลชนหลายรูปแบบ ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อสุจริตชน เช่น ถูกหลอกลวงไปในทางที่ผิดทั้งศีลธรรมและกฎหมาย การที่ผู้วิจัยนำเรื่องของ องค์สิมมาลมาเป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอนประชาชนจึงนับว่าทันสมัยที่สุดในยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างแนวทางการแสดงละครร่วมสมัย เรื่อง นิ้วสุดท้าย
2. เพื่อสร้างสรรค์องค์ประกอบการแสดงละครร่วมสมัย เรื่อง นิ้วสุดท้าย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การสร้างสรรคละครร่วมสมัย เรื่องนี้ว่าสุดท้าย ได้แรงบันดาลใจจากประวัติขององคุลิมาลและนำหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา เรื่องหยุดทำบาปและธรรมะข้อกาลามสูตร มาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์การแสดงละครร่วมสมัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลทางวิชาการจากเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) ประวัติองคุลิมาล 2) คำสอนเรื่องการทำบาปและกาลามสูตร 3) การสร้างสรรค์ละครร่วมสมัย 4) แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. สัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านพระพุทธศาสนาและด้านนาฏศิลป์ไทย ตลอดจนด้านการสร้างสรรค์ละคร
3. สังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม โดยรับชมการแสดงละครเรื่อง ของคณะละครต่าง ๆ เช่น คณะละครมะขามป้อม คณะคิดบวกศิลป์และคณะละครอื่น ๆ
4. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดสู่การสร้างแนวคิดและรูปแบบการแสดงละครร่วมสมัย เรื่องนี้ว่าสุดท้าย

ผลการวิจัย

1. การสร้างแนวคิดละครร่วมสมัย เรื่อง นี้ว่าสุดท้าย

การสร้างสรรคละครร่วมสมัยเรื่อง นี้ว่าสุดท้าย เป็นการสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงที่ผสมผสานประกอบด้วยศาสตร์หลายแขนงซึ่งสามารถเข้าถึงผู้ชมได้ทุกช่วงวัย มีการใช้ลีลาท่าทาง คำพูดแบบธรรมชาติ และลีลาท่าทาง คำพูดแบบคำกลอน ผสมผสานท่ารำนานาฏศิลป์ไทย รวมถึงการใช้สื่อมัลติมีเดียประกอบการแสดง จากเนื้อเรื่องส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อโดยไม่มีไตร่ตรองหาเหตุผล ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับชีวิตในสังคมปัจจุบันที่มีการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารอย่างแพร่หลายจนเกิดเป็นปัญหาที่มีการหลอกลวงกันด้วยข่าวปลอม (Fake News) ละครเรื่องนี้จะถูกนำไปใช้เพื่อสะท้อนให้ประชาชนทั่วไปเห็นถึงผลเสียของการเชื่อข่าวลวงหรือข่าวเท็จโดยขาดวิจารณญาณ นอกจากนั้นยังเป็นการเผยแพร่คำสอนของพระพุทธศาสนาในรูปของสิ่งบันเทิงโดยผู้ชมได้ซึมซับไปพร้อมกับความสนุกเพลิดเพลิน เหมาะสำหรับจัดแสดงให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยได้รับชม

จากการศึกษาข้อมูลเพื่อสร้างแนวคิดละครเรื่องนี้ ได้ข้อมูลมาจากเรื่องราวในพุทธประวัติตอนพระพุทธเจ้าเสด็จไปโปรดโจรใจบาปชื่อ องคุลิมาล และแสดงธรรมเรื่องการหยุดทำบาป ส่วนคำสอนเรื่องการเชื่อสิ่งใดก็ตามต้องใช้วิจารณญาณไตร่ตรองหาเหตุผล เป็นคำสอนที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนขวานิคมเกสบุตร และวันกาลามะ แม้จะไม่เกี่ยวกับประวัติขององคุลิมาล แต่ผู้วิจัยได้นำมาแทรกไว้ให้สัมพันธ์กับเรื่องราวขององคุลิมาล เนื่องจากเป็นข้อมูลที่สอดคล้องกันได้อย่างตรงจุดมุ่งหมายของผู้วิจัยซึ่งต้องการเน้นข้อมูลในส่วนนี้มาเป็นหลักสำคัญในการใช้เป็นเครื่องมืออบรมสั่งสอนประชาชน

2. การสร้างองค์ประกอบการแสดงละครร่วมสมัย เรื่อง นิ้วสุดท้าย

ละครร่วมสมัยเรื่อง นิ้วสุดท้าย ผู้วิจัยได้กำหนดและสร้างสรรค์รูปแบบการแสดงดังนี้

2.1 การสร้างสรรค์รูปแบบการแสดง

1) การสร้างสรรค์รูปแบบการแสดงโดยภาพรวม

การสร้างสรรค์รูปแบบการแสดงโดยภาพรวม หมายถึง ตั้งแต่เดิมการแสดงละครไทยจะเน้นความสนุกสนาน ความสวยงาม ความเพลิดเพลิน เป็นหลักยิ่งกว่าการแทรกสาระที่เป็นประโยชน์ต่อความคิดให้แก่ผู้ชม ดังนั้น การแสดงละครร่วมสมัยจากคำสอนในพระพุทธศาสนาเรื่อง องคุลิมาล ผู้วิจัยจะสร้างสรรค์รูปแบบของการแสดงให้ทันสมัย ได้แก่ เน้นความแปลกใหม่ด้วยการใช้เทคโนโลยีมาออกแบบศิลปะทุก ๆ ด้านที่เกี่ยวข้องกับการแสดง นอกจากนั้น ยังเน้นคุณค่าของเนื้อหาในบทละครโดยมุ่งเน้นสอนให้ผู้ชมเกิดความคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันเพื่อมิให้ชีวิตผิดพลาด เน้นคำสอนในพระพุทธศาสนาที่ประชาชนทั่วไปยังไม่เข้าถึงโดยแทรกอยู่ในการแสดงละครเพื่อให้ผู้ชมได้รับอรรถรสแห่งสุนทรียะอย่างมีคุณค่า

2) การสร้างสรรค์โดยพัฒนารูปแบบการแสดง

การสร้างสรรค์โดยพัฒนารูปแบบการแสดงคือ ถ้าจัดทำบทตามเนื้อเรื่องเดิมจะพบว่าพระพุทธเจ้าได้สอน องคุลิมาลเรื่องการหยุดทำบาปคือ หยุดฆ่ามนุษย์เพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนตน แต่ในที่นี้จะสร้างสรรค์โดยพัฒนาแนวคำสอนของพระพุทธเจ้าไปอีกขั้นตอนหนึ่งเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการแสดงที่มีความแปลกใหม่ คือการนำคำสอนเรื่อง กาลามสูตร ของพระพุทธเจ้าที่ทรงสอนชาวนิกมเกสบุตรว่า “อย่าเชื่อก่อนพิจารณาหาเหตุผล” มาเป็นแนวคิดหลักในการดำเนินเรื่อง แต่ในที่นี้จะไม่ดำเนินเรื่องตามแบบละครไทยที่มีผู้จัดอยู่ทั่วไป หากแต่สร้างสรรค์โดยพัฒนารูปแบบการแสดงขึ้นใหม่ด้วยการผสมศิลปะหลายประเภทไว้ด้วยกัน เช่น ใช้การเล่าเรื่องแบบบรรยายและร้องเพลงแสดงความรู้สึก การใช้แสงเงาในการสร้างอารมณ์ของตัวละครให้สอดคล้องกับความคิดขัดแย้ง การใช้เสียงซาวด์เอฟเฟกต์เพื่อสร้างบรรยากาศของฉากให้สมจริงยิ่งขึ้น

2.2 การสร้างสรรค์บทละคร

การสร้างสรรค์ละครร่วมสมัยเรื่อง นิ้วสุดท้าย ใช้หลักการองค์ประกอบละครของอริส โทเติล คือโครงเรื่อง, ตัวละคร, ความคิด, ภาษา, เพลง และภาพ โดยผสมผสานกับแนวคิดการรื้อสร้างตามแนวทางของศาสตราจารย์พรรัตน์ ดำรง (2563) ซึ่งกล่าวถึงแนวคิดการรื้อสร้าง (deconstruction) คือวิธีการอ่านตัวบท (text) ที่ทำให้ค้นพบความหมายอื่น ๆ นอกจากนี้ยังตระหนักถึงการเลือกกลุ่มเป้าหมายและรูปแบบการนำเสนองาน ด้วยการนำหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาสร้างเป็นบทละครร่วมสมัย โดยมีรูปแบบผสมผสานเพื่อดึงดูดความสนใจและเข้าถึงกลุ่มเยาวชนได้มากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างบทละครร่วมสมัยเรื่องนิ้วสุดท้าย ฉากที่ 1 ถวายตัว

ตัวละคร พระเจ้าปเสนทิโกศล โหระ คัดตะปุโรหิต ทารก (ตุ๊กตา) อำมาตย์ 2 – 4 คน

ฉาก ท้องพระโรงกรุงสาวัตถี

(เปิดเสียงฟาร้อง ฟ้าผ่า ผนตกพายุกะนอง ฉายแสงฟ้าแลบ)

ปเสนทิ วันนี้เป็นอย่างไร ผนฟ้าตกตั้งแต่เมื่อคืน พายุพัดต้นไม้หักโค่น จนป่านนี้เช้าแล้วยังไม่หยุดอีก ท่านโหระลองดูซิว่า เกิดอะไรขึ้นในบ้านเมืองเรา

โหระ (เปิดตา รากา นวณ) ข้าพระบาทตรวจดูดวงชะตาของบ้านเมืองแล้ว มีสิ่งที่เป็นอัปมงคลเกิดขึ้น แต่ไม่รู้ว่าเป็นอะไร แต่ที่แน่นอนคือจะทำให้บ้านเมืองลุกเป็นไฟ ผู้คนเดือดร้อนไปทุกหย่อมหญ้า

ปเสนทิ โอ รุนแรงขนาดนั้นเทียวหรือ (ตัดตะปุโรหิตอุ้มเบาะทารกเข้ามาเฝ้า)

ปเสนทิ อ้าว ท่านปุโรหิต อุ้มเด็กมาทำไม

คัดตะ เมื่อคืนภรรยาของข้าพระบาทคลอดลูกเป็นผู้ชาย จึงจะนำมาถวายตัวและขอพระราชทานนามให้ด้วยพะยะค่ะ

ปเสนทิ ลูกของท่านเกิดพอดีผนตกใหญ่เทียวนะ

โหระ โอ นี่แหละพะยะค่ะ ตัวที่จะสร้างความเดือดร้อนให้บ้านเมือง

ปเสนทิ หมายความว่าอย่างไร ท่านโหระ

โหระ เด็กคนนี้ถืออก าเนตตอนอากาศวิปริต นับเป็นฤกษ์ดาวโจร ต่อไปจะก่อกรรมทำเข็ญแก่ชาวบ้านชาวเมือง ขอให้ ฝ่าบาทมีรับสั่งให้ ท้าวไปฝั่งเสียเพื่อตัดไฟแต่ต้นลม

ปเสนทิ (หันมาทางคัดตะ) ว่าอย่างไร ท่านปุโรหิต เขาจะให้ข้าสั่งให้เอาลูกของท่านไปฝั่งให้ตาย

คัดตะ สุดแท้แต่พระมหากษัตริย์คุณพะยะค่ะ

ปเสนทิ แต่ดู ๆ ก็น่าสงสารเด็กนะ เกิดมาไม่รู้เรื่องรู้ราวอะไรก็ต้องตายเสียแล้ว เอาอย่างนี้แล้วกัน ข้าจะเลี้ยงไว้ และอบรมสั่งสอนให้เขาเป็นคนดีข้าขอตั้งชื่อให้ว่า อหิงสกะ แปลว่า ผู้ไม่เบียดเบียน ท่านจะว่าอย่างไร

คัดตะ เป็นพระมหากษัตริย์คุณหาที่สุดมิได้พะยะค่ะ

ปเสนทิ อย่างนั้นพอลูกของท่านอายุเจ็ดขวบ ก็ส่งมาให้ข้า ข้าจะส่งไปให้เล่าเรียนกับครูเทพที่สำนักศึกษาปาโมกข์เมือง ตักศิลา

โหระ (หลบหน้า ป้องปาก) ฮี ถวายคำแนะนำให้ดี ๆ แล้วไม่เอาระวังเออะ สักวันหนึ่งจะนึกถึงคำพูดของเรา

-ปิดม่าน-

(ปล่อยตัวละครออกมาหน้าม่านเพื่อรอเปลี่ยนฉากใหม่)

ตัวละคร ครูเทพ (อาจารย์) ศิษย์โตเป็นหนุ่ม ประกอบด้วย กฤษณะ ธรรมบาล มารุต และอหิงสกะ

(กฤษณะ ธรรมบาล มารุต อหิงสกะ เดินออกมาร้องเพลงหน้าม่าน อาร้องคนละประโยคหรือร้องพร้อมกัน ทั้งเพลงก็ได้)

-เพลงแขกบรเทศ-

เมื่อเยาว์วัย ใฝ่ ศึกษา หาความรู้	เคารพครู หยิบตำรา มาอ่านเขียน
ศิลปะ วิทยา ตั้งหน้าเรียน	จงพากเพียร สำเร็จหวัง ตั้งจินดา
เมื่อเติบโตใหญ่ ใช้ความรู้ ที่ครูมอบ	รู้ประกอบ กิจการ วันข้างหน้า
ประพุดิตน มีศีลธรรม นำจรรยา	จะช่วยพา ถึงที่ ความดีงาม

(หลังร้องเพลงจบ ครูเทพเดินออกมา ศิษย์นั่งลงทำความเคารพ)

ครูเทพ พวกเจ้าทั้งสี่คนได้ร่ำเรียนวิชาอ่านเขียนและต่อสู้อัจฉริยะเกือบจบหลักสูตรแล้ว ข้าจะให้พวกเจ้าทดสอบฝีมือ ฟันดาบ ให้ดูอีกสักครั้ง โดยให้ลักษณะฟันกับมารุต และธรรมบาลฟันกับอหิงสกะ คนชนะแต่ละฝ่ายมาสู้กันอีกที แล้ว เหลือคนชนะเพียง คนเดียว ทำได้หรือไม่ทุกคน (ตอบพร้อมกัน) ทำได้ขอรับ ท่านครูเทพ

-เปิดม่าน-

2.3 การสร้างสรรค์ทำนองเพลง ดนตรีประกอบการแสดง

การออกแบบดนตรีสำหรับละครร่วมสมัยเรื่อง นี้อายุสุดท้าย จะใช้เครื่องดนตรีไทยและเครื่องดนตรีสากลผสมวง ดังนี้

2.3.1 เครื่องดนตรีไทย ใช้วงปี่พาทย์เครื่องห้า ประกอบด้วย

1) ปี่กลาง 2) ระนาดเอก 3) ซ้องวงใหญ่ 4) กลองทัด 5) ตะโพน มีฉิ่งเป็นเครื่องควบคุมจังหวะและอาจเพิ่มกลองแขก เมื่อบรรเลงเพลงออกภาษา

2.3.2 เครื่องดนตรีสากล ใช้วงดุริยางค์ขนาดเล็ก เรียกว่า วงแชมเบอร์ (Chamber Ensembles) ประกอบด้วย

1) เครื่องสาย: ไวโอลิน 2) เครื่องกระทบ: กลองทิมพะนี 3) เครื่องเคาะคีย์บอร์ด: เซเลสต้า 4) เครื่องเป่า : ปิคคลาริเน็ต 5) เครื่องเป่า : อัลโตแซกโซโฟน

การบรรเลงเพลงไทยหรือเพลงสากลจะมีหลักในการบรรเลงใกล้เคียงกัน และเมื่อผสมวงเครื่องดนตรีไทยกับเครื่องดนตรีสากลจะช่วยให้เห็นศิลปะร่วมสมัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.4 การคัดเลือกผู้แสดง

การคัดเลือกผู้แสดงสำหรับละครร่วมสมัยเรื่องนี้ว่าสุดท้าย ต้องมีความพิถีพิถัน เนื่องด้วยในการแสดงผู้แสดงต้องมีพื้นฐานด้านนาฏศิลป์ดีพอสมควร กอปรกับการพูดการร้อง และออกท่าทางที่สื่อถึงอารมณ์ต่าง ๆ ในการดำเนินเรื่อง ดังนั้นผู้แสดงจึงจำเป็นต้องมีประสบการณ์การแสดงที่ดี คุณสมบัติของผู้แสดงที่ควรคำนึงถึงมีดังนี้

2.4.1 เลือกผู้ที่มีความเหมาะสม

2.4.2 นักแสดงที่ได้รับเลือกจะต้องเข้ารับการปรับพื้นฐาน ละลายพฤติกรรม

2.4.3 นักแสดงจะต้องมีความเข้าใจในบทบาทที่จะแสดงเป็นอย่างดี

2.4.4 นักแสดงจะต้องมีเวลาในการฝึกซ้อม

2.4.5 นักแสดงจะต้องถ่ายทอดอารมณ์ของตัวละครได้อย่างสมบทบาท

การกำหนดบทบาทนักแสดงต้องเริ่มจากการคัดเลือกผู้แสดงมีหลักเกณฑ์ซึ่งจะกล่าวเฉพาะตัวเอก หรือตัวสำคัญ เช่น อหิงสกะ หรือ องคุลิมาล คัดเลือกผู้ชายที่มีพื้นฐานทางนาฏศิลป์ตามลักษณะของตัวละครหรือตัวอีกฝ่ายต่างเมือง มีรูปร่างสมส่วนไม่สูงและไม่เตี้ย ไม่อ้วนและไม่ผอมมากเกินไป ถ้ามีกล้ามเนื้อช่วงแขนขา ทรวงอก ก็จะเพิ่มความมีเสน่ห์ยิ่งขึ้น สีมิวไม่เป็นข้อจำกัด อาจค่อนข้างขาวหรือคล้ำก็ได้ ใบหน้าได้รูปสมส่วน กระแสเสียงไพเราะ เนื่องจากต้องมีบทพูดและบทร้อง กระแสเสียงต้องกังวานแบบผู้ชายไม่ใช่เสียงแหลมเล็กหรือเสียงที่ขาดพลัง มีความสามารถทางนาฏศิลป์ไทยได้ดี

นอกจากนั้นควรมีความสามารถในการสร้างอารมณ์ที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ได้ทุกอารมณ์ เช่น รัก โกรธ กล้าหาญ เศร้า สงบและมีความสามารถพิเศษในการต่อสู้ด้วยอาวุธหลายประเภท ข้อสำคัญควรดูถึงอุปนิสัยใจคอด้วย เพราะความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ภายในมักจะถ่ายทอดออกมาทางสีหน้า แววตา นั่นคืออ่อนน้อมถ่อมตน สุขภาพเรียบร้อย ตามบทเมื่อยังเป็นอหิงสกะ แต่เมื่อกลายเป็นโจรผู้ร้ายก็สามารถปรับเปลี่ยนบุคลิกไปตามบทบาทได้อย่างสอดคล้องกลมกลืนจนกระทั่งเข้าถึงรสแห่งพระธรรมจึงจะสวมบทบาทให้อยู่ในอิริยาบถสงบ นิ่ง นำศรัทธาเคารพนับว่าผู้แสดงบทนี้ต้องมีถึง 3 บุคลิก เพื่อให้เป็นไปตามท้องเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ

นางมันตานี คือมารดาของอหิงสกะ หรือ องคุลิมาล คัดเลือกผู้หญิงที่มีพื้นฐานทางนาฏศิลป์ได้ทั้งตัวละครและตัวนาง เพราะในบทเพลงต้องออกทำร้ายแบบ “กำ ๆ แบ ๆ” เช่นเดียวกัน รูปร่างสมส่วน ควรมีอายุแก่กว่าอหิงสกะ ใบหน้านางม สีมิวไม่เป็นข้อจำกัด มีกระแสเสียงไพเราะ บุคลิกภาพในชีวิตจริงมีอุปนิสัยเมตตา กรุณา จิตใจอ่อนโยน เป็นมิตรกับคนทั่วไป เพราะลักษณะนิสัยอาจแฝงอยู่ในการแสดงได้ โดยเฉพาะบทแม่ ซึ่งเป็นบทที่จะทำให้คนดูเกิดความสงสารประทับใจได้ง่ายกว่าบทอื่น

2.5 การออกแบบลีลานาฏศิลป์

ละครเรื่อง นั้วสุดท้ายเป็นละครแนวใหม่ ซึ่งไม่ใช่ละครรำ หรือละครเวทีแท้ ๆ หากแต่ผู้วิจัยต้องการสื่อความหมายไปยังผู้ชมให้เห็นความแปลกใหม่แตกต่างจากละครที่เคยดูมาในโรงละครแห่งชาติ โรงละครวังหน้า หรือโรงละครประเภทเธียเตอร์ต่าง ๆ ดังนั้น ผู้วิจัยต้องนึกถึงการออกลีลาท่าทางของตัวละครเป็นอันดับแรกกว่าจะให้ตัวละครออกท่าทางอย่างไรจึงจะดูเป็นละครแนวใหม่ โดยจะแทรกการออกกิริยาท่าทางให้เป็นท่าธรรมชาติผสมท่ารำไทย เพื่อให้เกิดความสวยงามบนเวทีมากที่สุด โดยรายละเอียดดังตารางดังนี้

ตารางที่ 1 : การออกแบบลีลานาฏศิลป์ในการสร้างสรรค์ละครร่วมสมัย เรื่อง นิ้วสุดท่าย

ลำดับ	การออกแบบลีลานาฏศิลป์	รายละเอียดการออกแบบ
1	การพูดของตัวละคร	ตัวละครทุกคนใช้คำพูดและบทสนทนาเป็นภาษาไทยปัจจุบัน สำเนียงภาษาไทยภาคกลาง บางคำที่เป็นราชาศัพท์จะใช้ตามรูปแบบคำราชาศัพท์ที่ไม่ซับซ้อนมากนักเพื่อให้คนดูเข้าใจง่าย เช่น คำว่า “พระสัมมาสัมพุทธเจ้า” อาจใช้เพียง “พระพุทธเจ้า” หรือคำว่า “พระราชธิดา” อาจใช้เพียง “พระธิดา” เพื่อให้สั้นและกระชับ เหมาะสมกับเวลาในการแสดง
2	การออกกิริยาท่าทางของตัวละคร	จะใช้กิริยาท่าทางที่เป็นธรรมชาติ ทำสีหน้า แววตา มือ เท้า ที่เป็นลักษณะของมนุษย์ธรรมดา เห็นได้จากการขึ้นนิ้วจะชี้ออกไปตรง ๆ ไม่ต้องแฝงลีลาที่ประดิษฐ์แล้วตามแบบละครไทย
3	การออกลีลาท่าทางประกอบเพลงของตัวละคร	เมื่อผู้แสดงร้องเพลงด้วยตนเอง จะออกลีลาท่าทางอย่างที่เรียกว่า “กำ ๆ แบ ๆ” เช่น ทำผายมือ ทำประกบมือ ทำตั้งมือ ทำทาบประสานบนทรวงอกซึ่งแฝงความนิ่มนวล อ่อนหวานกว่าท่าทางที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์
4	การออกท่ารำตามแบบนาฏศิลป์ไทย	ฉากที่มีการแสดงนาฏศิลป์ไทยในบางช่วง ซึ่งกำหนดให้เป็นความตั้งใจที่จะอวดลีลาท่ารำรำที่เป็นชุดเฉพาะ เช่น ในช่วงที่แสดงถึงเหตุการณ์ที่องคคูมิลาลทำการฆ่าคนและตัดนิ้วมือมาร้อยเป็นพวงมาลัย ผู้วิจัยเลือกใช้ลีลาท่าทางในการแสดงโขน เช่น การใช้เหลื่อมขา การยกเท้า กระทับเท้า เป็นต้น

ที่มา : ผู้วิจัย

2.6 การออกแบบเครื่องแต่งกาย

ละครร่วมสมัยเรื่องนิ้วสุดท่ายเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอินเดียสมัยพุทธกาล ดังนั้นในการออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยจะใช้รูปแบบตามอย่างภาพยนตร์อินเดียเรื่อง Angulimala โดยนำมาประยุกต์ผสมผสานกับเครื่องแต่งกายไทยสมัยกรุงสุโขทัย ซึ่งเป็นช่วงที่ไทยรับพุทธศาสนามาเป็นศาสนาประจำชาติ เพื่อให้เห็นวัฒนธรรมทางด้านศิลปะการละครที่เน้นความสวยงามและตรงตามชาติพันธุ์ในประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกายของตัวละครในเรื่อง นิ้วสุดท่าย แบ่งตามรายชื่อ ดังนี้

ตารางที่ 2 : การออกแบบเครื่องแต่งกาย ในการสร้างสรรค์ละครร่วมสมัยเรื่องนี้ว่าสุดท้าย

ลำดับ	ตัวละคร	รายละเอียดการออกแบบ	ภาพการแต่งกาย
1	อหิงสกะและตัวละครผู้ชายอื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> - สวมเสื้อแขนยาวคอกลม ผ้าป้ายหน้าอกไปด้านข้าง เอวรัดรูป ปล่อยชายจีบระบายเหมือนกระโปรงยาวระดับสะโพก มีผ้าคาดเอวห้อยชายด้านข้าง - นุ่งผ้าโจงกระเบนยาวถึงข้อเท้า ปล่อยชายด้านหนึ่งโดยจับจีบเป็นพวงไว้ด้านหน้า ถ้าไม่สะดวกในการนุ่งผ้าโจงกระเบน อาจดัดแปลงเป็นกางเกงขาวาวแต่ตัดให้เป็นรูปทรงคล้ายโจงกระเบนโดยไม่ต้องมีจีบด้านหน้า - การใช้สีเสื้อผ้า จะไม่จำกัดสี - อาจสวมเครื่องประดับเล็กๆน้อยๆได้ เช่น สร้อยคอ กำไลข้อมือ แหวน กำไล ข้อเท้า - การทำทรงผม อาจปล่อยยาวหรือสวมผมปลอมเพื่อให้ชายเส้นผมปกลงมายาวระดับต้นคอตามความนิยมของผู้ชายสมัยพุทธกาล - แต่งหน้าโดยไม่มีหนวดเคราถ้าเป็นตัวละครชายอื่น ๆ ที่เป็นตัวกษัตริย์ อาจเพิ่มสีสันของเสื้อผ้า สวมศิราภรณ์หรือมงกุฎ 	
2	องคุลิมาล	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่สวมเสื้อ (อาจสวมเสื้อแขนสั้นเป็นรูปลายหนังเสือได้ โดยใช้เสื้อคอกลมหรือคอแหลม ปล่อยชายเสื้อเลยเอว ผูกเอวด้วยผ้าสีแดง) - นุ่งผ้าโจงกระเบนสีแดง ยาวเพียงเข่า ไม่ต้องจับจีบ - มีเครื่องประดับเป็นสร้อยร้อยนิ้วมือคนคล้องคอ อาจมีเครื่องประดับอื่น ๆ เช่น กำไลข้อมือ กำไลเท้า - แต่งหน้าโดยมีหนวดและเคราพองาม ผมปล่อยยาวระดับต้นคอหรือเสมอไหล่ อาจมีผ้าสีแดงเล็ก ๆ คาดหน้าผากรอบศีรษะผูกเป็นปมไว้ด้านหลัง 	

ลำดับ	ตัวละคร	รายละเอียดการออกแบบ	ภาพการแต่งกาย
3	นางมันตานี หรือตัวละครผู้หญิงอื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> - สวมเสื้อรัดอก มีผ้ายาวเหน็บที่หน้าท้องแล้วปล่อยชายให้ห้อยบนไหล่ทั้งสอง ทั้งชายผ้าไปด้านหลัง ใช้สีน้ำตาลหรือสีน้ำเงิน - สวมผ้าถุงแบบจีบหน้านางหรือผ้าถุงสำเร็จ ชายผ้าเสมอข้อเท้า มีจีบห้อยที่ชายพก - สวมเครื่องประดับเพียงเล็กน้อย เช่น สร้อยคอ กำไลข้อมือ กำไลข้อเท้า ตุ้มหู - แต่งหน้าพอประมาณเพื่อให้ตรงกับวัยของตัวละคร ทำผมเกล้ามวยลูกจัน มีเครื่องประดับผม เช่น ปิ่นปักผม <p>ถ้าเป็นตัวละครผู้หญิงที่เป็นราชธิดาหรือนางกษัตริย์ ให้เพิ่มสีสันของเสื้อผ้า เครื่องประดับที่เป็นถนิมพิมพาภรณ์ ศิราภรณ์ แพรพราวกว่าเครื่องแต่งกายของสามัญชน</p>	

ที่มา: ผู้วิจัย

ทั้งนี้เครื่องแต่งกายของตัวละครในเรื่อง องคูลิมล จะสะท้อนภาพให้เห็นวัฒนธรรมของชนชาติพันธุ์อินเดียในสมัยพุทธกาล ผสมผสานกับวัฒนธรรมการแต่งกายของไทยสมัยกรุงสุโขทัย นับเป็นการออกแบบสร้างสรรค์ศิลปะด้านการละครอีกสาขาหนึ่ง

2.7 การออกแบบเวที ฉาก และอุปกรณ์ประกอบการแสดง

ละครไทยเริ่มมีการจัดฉากประกอบตามท้องเรื่องตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์เป็นต้นมา อย่างไรก็ตาม ฤทธิรงค์ จิวากานนท์ กล่าวถึงฉากของละครว่า... ภาพของฉากที่เห็นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของละครเท่านั้น ยังขาดความสมบูรณ์จนกระทั่งละครเริ่มแสดง ฉากละครจะสมบูรณ์ไม่ได้ถ้าขาดนักแสดง แต่ฉากก็ไม่ควรมีบทบาทเด่นเกินกว่าการ แสดง เพราะจะทำให้ผู้ชมหันความสนใจไปที่ฉาก ซึ่งเป็นส่วนประกอบในการแสดงจนขาดความเข้าใจในเรื่องราวของละคร... (ฤทธิรงค์ จิวากานนท์, 2550, น. 142) ในการออกแบบฉากประกอบการแสดงละครร่วมสมัยเรื่องนี้สุดท้าย ฉากสำคัญ ๆ ที่จะต้องออกแบบตามท้องเรื่อง มีดังนี้

2.7.1 ฉากตลาดชุมชนเมืองสาวดี ประกอบด้วยภาพวาดแบน เช่น ตึกรามบ้านช่อง ร้านค้า ส่วนภาพลอยตัวสามมิติ เช่น เพิงร้านค้าสร้างด้วยไม้ มีเครื่องประกอบฉาก เช่น กระดาษ ตะกร้า สินค้าประเภทผักผลไม้

2.7.2 ฉากป่า ประกอบด้วยภาพวาดแบน เช่น ภูเขา ต้นไม้ ก้อนหิน ส่วนภาพลอยตัวสามมิติ เช่น ต้นไม้ (อาจเป็นของจริงหรือทำจากวัสดุโครงลวด กระดาษสี) ก้อนหิน (อาจทำจากวัสดุโครงไม้ไผ่หุ้มด้วยผ้าใบทาสี)

2.7.3 ฉากปรากฏพระวรกายของพระพุทธเจ้า จัดเป็นฉากพิเศษ ประกอบด้วยภาพวาดแบน เช่น ต้นไม้ ภูเขา ส่วนภาพลอยตัวสามมิติ คือ ดอกบัวใหญ่สีแดงให้พระพุทธเจ้าเข้าไปยืนได้ ต้นไม้ (อาจเป็นของจริง หรือทำจากวัสดุโครงลวด กระดาษสี) เวทีและฉาก

ภาพที่ 1 เวทีและฉากในการสร้างสรรค์ละครร่วมสมัย เรื่องนิ้วสุดท้าย

ที่มา : (ฤทธิเทพ เถาว์หิรัญ, 2565)

การออกแบบเวทีและฉาก จะใช้ภาพบนเวทีให้เห็นพอประมาณ เป็นที่เข้าใจว่าเหตุการณ์นั้นอยู่ในสถานที่ใด โดยไม่เน้นให้ฉากหรูหราสวยงามเกินไปเพื่อมิให้เบี่ยงเบนความสนใจของผู้ชม ซึ่งผู้ศึกษาต้องการให้ดูบทบาทของนักแสดงมากกว่าที่จะดูการจัดฉากอุปกรณ์ประกอบการแสดง ได้แก่ มีตลับสำหรับองคฺุลิมาล สร้อยนิ้วมนุษย์ อาวุธชาวบ้าน

2.8 การออกแบบแสง

การออกแบบแสง (รวมทั้งสี) บนเวทีนั้นว่าสำคัญมากซึ่งจะต้องสอดคล้องกับเวลาที่ตัวละครแสดงพฤติกรรม เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมอารมณ์ของผู้ชมให้เกิดความรู้สึกร่วมกับผู้แสดงได้พร้อม ๆ กัน การสาธดส่องแสงไฟสีต่าง ๆ ไปบนเวทีนั้นจะให้ความรู้สึก ดังนี้

- สีแดง สื่อถึงความรู้สึกตื่นเต้นเร้าใจ
- สีน้ำเงิน สื่อถึงความรู้สึกเยียบขรึม สงบ
- สีเขียว สื่อถึงความรู้สึกสดชื่นมีชีวิตชีวา
- สีเหลือง สื่อถึงความรู้สึกเบิกบาน โลง่เบา
- สีม่วง สื่อถึงความรู้สึกลึกลับ น่าสงสัย

ส่วนการใช้เสียงประกอบฉากในละครเรื่อง นิ้วสุดท้ายจะมีเสียงซาวด์เอฟเฟกต์ซึ่งเกิดจากการเปิดเสียงด้วยเครื่องมือวัดกรรม คือ 1) เสียงฟ้าร้อง 2) เสียงควมม้า 3) เสียงสัตว์ เช่น นก ชะนี 4) เสียงรำพึงอยู่ในใจ ระหว่างความคิดขัดแย้งกันเองภายในจิตใจ 5) เสียงเพลงบรรเลงคลอไปกับบทบาทของตัวละครในบางช่วง 6) เสียงสวตมนต์ ได้แก่ พุทธัง สรณัง คัจฉามิ

การออกแบบแสงและเสียงประกอบฉากต้องให้มีความสอดคล้องกับเวลาด้วย เช่น เวลาเช้าจะใช้แสงสีเหลือง ประกอบเสียงนกร้อง เวลาค่ำจะใช้แสงสีเทาหม่น ประกอบเสียงหิ่งห้อยซึ่งจะช่วยให้ภาพบนเวทีมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.9 การออกแบบสื่อมัลติมีเดีย

ผู้วิจัยได้นำสื่อมัลติมีเดียมาบูรณาการกับการสร้างสรรค์ละครร่วมสมัยให้เกิดรูปแบบการแสดง น่าสนใจด้วยวิธีการผสมผสานการออกแบบสื่อมัลติมีเดียเข้าร่วมกับการแสดงละคร โดยใช้จอฉายภาพควบคู่กับนักแสดง ให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกัน นอกจากนี้เพื่อให้เกิดการแสดงในพื้นที่ศตวรรษที่ 21 ที่เยาวชนจะสามารถรับรู้ความบันเทิงที่สอดแทรกแนวคิดจากหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาผ่านละครร่วมสมัยตามแนวทางของศาสตราจารย์พรรัตน์ ดำรุง ตัวอย่างการใช้เทคโนโลยี สื่อมัลติมีเดียมาประกอบการแสดง ประกอบด้วย

2.9.1 การฉายภาพยนตร์บนจอสลักกับนักแสดงจริงบนเวที เพื่อบรรยายเรื่องย่อในบางช่วง และเปลี่ยนมุมมองของผู้ชมมิให้เบื่อกัน

2.9.2 การใช้แสงไฟสอดส่องไปบนเวที ช่วยสร้างอารมณ์ของผู้ชมไปตามเหตุการณ์ เช่น สีแดง หมายถึงความตื่นเต้นเร้าใจ สีน้ำเงิน หมายถึงความสงบ เยือกเย็น

นอกจากนี้ยังใช้เสียงซาวด์เอฟเฟกต์เพื่อให้เกิดความรู้สึกจริงจัง สัมกับสถานการณ์ เช่น เสียงสวดมนต์ เมื่อพระพุทธเจ้าปรากฏพระวรกายการแสดงความขัดแย้งภายในจิตใจ ระหว่างควรกระทำ หรือไม่ควรกระทำ จะใช้ผู้แสดงเสริมเป็นเงาขาวกับเงาดำ เพื่อให้เห็นการตัดสินใจอย่างหนักของตัวละครเอกโดยใช้เพลงร้องเป็นสื่อในการตัดสินใจ นับเป็นการแสดงละครไทยที่ใช้เทคนิคตามแบบละครสากล

สรุปผลการวิจัย

1. การสร้างแนวคิดละครร่วมสมัย เรื่อง **นิ้วสุดท้าย** การสร้างสรรค์รูปแบบการแสดงละครร่วมสมัยเรื่อง **นิ้วสุดท้าย** เป็นการสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงที่ผสมผสานประกอบด้วยศาสตร์หลายแขนงซึ่งสามารถเข้าถึงผู้ชมได้ทุกช่วงวัย มีการใช้ลีลาท่าทาง คำพูดแบบธรรมชาติ และลีลาท่าทาง คำพูดแบบคำกลอน ผสมผสานท่ารำทางนาฏศิลป์ไทย รวมถึงการใช้สื่อมัลติมีเดียประกอบการแสดง จากเนื้อเรื่องส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อโดยไม่ไตร่ตรองหาเหตุผล ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับชีวิตในสังคมปัจจุบันที่มีการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารอย่างแพร่หลายจนเกิดเป็นปัญหาที่มีการหลอกลวงกันด้วยข่าวปลอม (fake news) ละครเรื่องนี้จะถูกนำไปใช้เพื่อสะท้อนให้ประชาชนทั่วไปเห็นถึงผลเสียของการเชื่อข่าวลวงหรือข่าวเท็จโดยขาดวิจารณญาณ นอกจากนี้ยังเป็นการเผยแผ่คำสอนของพระพุทธศาสนาในรูปของสิ่งบันเทิงโดยผู้ชมได้ซึมซับไปพร้อมกับความสนุกเพลิดเพลิน เหมาะสำหรับจัดแสดงให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยได้รับชม

2. การสร้างองค์ประกอบการแสดงละครร่วมสมัย เรื่อง **นิ้วสุดท้าย** มีขั้นตอนดังนี้ 1) การสร้างสรรค์รูปแบบการแสดง 2) การสร้างสรรค์บทละคร 3) การสร้างสรรค์ทำนองเพลง ดนตรีประกอบการแสดง 4) การคัดเลือกนักแสดง 5) การออกแบบลีลานาฏศิลป์ 6) การออกแบบเครื่องแต่งกาย 7) การออกแบบเวที ฉาก และอุปกรณ์ประกอบการแสดง 8) การออกแบบแสง 9) การออกแบบสื่อมัลติมีเดีย

อภิปรายผลการวิจัย

แนวคิดในการสร้างสรรค์ละครร่วมสมัย เรื่องนี้สุดท้าย สอดคล้องกับทฤษฎีขององค์ประกอบละครของ อริสโตเติล ประชาชนชาวกรีกในศตวรรษที่ 4 ก่อนคริสต์ศักราช กล่าวไว้ในหนังสือกวีศาสตร์ (Poetics) ว่าละครประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ส่วน โดยเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ คือ (1) โครงเรื่อง (2) ตัวละคร (3) ความคิด (4) ภาษา (5) เพลง (6) ภาพ (นพมาศ แวหวงส์, 2550, น.3) ซึ่งละครร่วมสมัย เรื่องนี้สุดท้าย เป็นการสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงที่ผสมผสานศาสตร์หลายแขนง คือ การใช้ลีลาท่าทาง คำพูดแบบธรรมชาติ และลีลาท่าทาง คำพูดแบบคำกลอน ผสมผสานท่าทางนาฏศิลป์ไทย ตลอดจนการใช้สื่อมัลติมีเดียประกอบการแสดง ทั้งนี้เนื้อเรื่องส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อโดยไม่ไตร่ตรองหาเหตุผล ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับชีวิตในสังคมปัจจุบันที่มีการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารอย่างแพร่หลายจนเกิดเป็นปัญหาที่มีการหลอกลวงกันด้วยข่าวปลอม (fake news) ละครเรื่องนี้จะถูกนำไปใช้เพื่อสะท้อนให้ประชาชนทั่วไปเห็นถึงผลเสียของการเชื่อข่าวลวงหรือข่าวเท็จโดยขาดวิจารณญาณ นอกจากนี้ยังเป็นการเผยแผ่คำสอนของพระพุทธศาสนาในรูปของสิ่งบันเทิงโดยผู้ชมได้ซึมซับไปพร้อมกับความสนุกเพลิดเพลิน เหมาะสำหรับจัดแสดงให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยได้รับชม สอดคล้องกับที่ พระครูโกศลธรรมานุสิฐ, พระครูสุตถาภรณ์พิสุทธ์, พระครูพิพัฒน์นุฎิกร (2562) ได้ศึกษาเรื่องพุทธศาสนากับการพัฒนาสังคมไทย ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ได้กล่าวว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาเอกของโลกที่มีหลักคำสอนอันเปรียบเสมือนหัวใจที่แห่งสรรพศาสตร์ จึงมิใช่เพียงแต่เป็นปรัชญาหรือทฤษฎีเท่านั้น หากแต่ยังมีเนื้อหาครอบคลุมถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ความนึกคิดแทบทุกด้าน ไม่ใช่ศาสนาแห่งการอ่อนน้อมปรารถนา หรือศาสนาแห่งความหวงหวงกังวล การสั่งสอนธรรมของพระพุทธเจ้าทรงมุ่งผลในทางปฏิบัติให้ทุกคนจัดการกับชีวิตที่เป็นอยู่จริง ๆ ในโลก นอกจากนี้การกำหนดรูปแบบแสดงในการสร้างสรรค์ละครร่วมสมัย เรื่องนี้สุดท้ายมีความสอดคล้องกับที่ ฐาปนีย์ สังสิทธิวงศ์ (2564, น. 178) โดยศึกษาเรื่อง พุทธศาสนานาฏกรรม: การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากบริบทสังคมร่วมสมัยในพระพุทธศาสนาเรื่องพุทธศาสน์ศรัทธา ผ้าเหลือง ได้คำนึงถึงความหลากหลายของรูปแบบการแสดง ซึ่งใช้ความหลากหลายของรูปแบบการแสดงโดยนำลักษณะการเคลื่อนไหวของนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์ตะวันตก มาบูรณาการผสมผสานกัน เนื่องจากลวดลายของการเคลื่อนไหวของนาฏศิลป์ทั้ง 2 ประเภทนั้น จะให้ความรู้สึกและเส้นอารมณ์ที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งในการแสดงสร้างสรรค์ชุดนี้เป็นการบอกเล่าเรื่องราวผ่านการแสดงที่หลากหลายอารมณ์ความรู้สึก ทำให้การสื่อสารในการแสดงสมบูรณ์ขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาสังคมในมิติด้านศิลปะการแสดงละคร นับเป็นการสร้างสุนทรียศาสตร์ที่สามารถสอดแทรกแนวคิดหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาอันเป็นหลักธรรมคำสอนที่อยู่ในสังคมไทยได้ทุกยุคทุกสมัย ดังนั้นในทางพุทธศาสนายังมีแนวคิดและหลักธรรมคำสอนที่หลากหลายหลักธรรม โดยสามารถนำมาบูรณาการกับการสร้างสรรค์ทางด้านสุนทรียศาสตร์ได้

เอกสารอ้างอิง

- ฐาปนีย์ สังกิติวงษ์. (2564). พุทธศาสนานาฏกรรม: การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากบริบทสังคมร่วมสมัยใน
พระพุทธรูปเรื่องพุทธศาสน์ศรัทธา ผ้าเหลือง. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 15(2), 171-196.
- นพมาศ แวหงษ์. (2550). *ปริทัศน์ศิลปะการละคร*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พระครูโกศลธรรมานัฐ, พระครูสุตากรณพิสุทธิ์, พระครูพิพัฒน์นุฒิกร. (2562). พุทธศาสนากับการพัฒนาสังคมไทย
ในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารวิชาการ Veridian E –Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย*,
12(4), 1524-1539.
- พรรัตน์ ดำรุ่ง. (2563). นักวิชาการด้านศิลปะการละคร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
[บทสัมภาษณ์].
- ฤทธิรงค์ จิวากานนท์. (2550). *ภาพบนเวทีในปริทัศน์ศิลปะการละคร*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ฤทธิเทพ เถาว์หิรัญ. (2565). เวทีและฉากในการสร้างสรรค์ละครร่วมสมัย เรื่องนี้สุดท้าย. คณะศิลปะนาฏดุริยางค์,
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.